

Nieuwe gekantelde modelverordening

De Wmo vraagt om een 'kanteling' in denken en doen met als leidend principe compensatie en participatie.

Vanuit ons project hebben wij binnen een zgn. expertgroep adviezen gegeven aan de VNG bij het ontwikkelen van een nieuwe modelverordening. Niet al onze adviezen zijn overgenomen. Hierdoor liggen er dus nog een aantal aandachtspunten voor lokale belangenbehartigers en leden van WMO-raden.

Een modelverordening is een modeltekst die kan worden omgezet in plaatselijke regels. Een modelverordening wordt uitgegeven door de VNG. Op basis van deze modelteksten schrijft een gemeente haar eigen verordening. Echter zijn gemeenten niet verplicht deze teksten over te nemen.

Binnen de wettelijke kaders mogen en kunnen zij hun eigen teksten formuleren.

Op de websites van de CG-raad, CSO, Programma VCP, de Unie KBO en PCOB treft u de laatste versie van de nieuwe (concept) modelverordening aan, met een toelichting vanuit onze kant. Dit geeft u als lokale belangenbehartiger inzicht hoe de gekantelde verordening er uit ziet en waar nog aandachtspunten liggen voor uw lokale beleidsbeïnvloeding. Op de websites staat het laatste concept wat nog door het hoogste orgaan van de VNG moet worden goedgekeurd. Gezien het intensieve proces wat doorlopen is, gaan wij er vanuit dat de definitieve goedgekeurde versie niet wezenlijk zal (gaan) afwijken. Vanzelfsprekend zullen de beleidsmedewerkers vanuit de CG-Raad (Piet Vreeswijk) en CSO (Anneke van der Vlist) monitoren of de toezeggingen (ook in de beleidsregels) goed zijn overgenomen.

Er was een nieuwe modelverordening nodig. De vorige modelverordening van de VNG betrof de oude Wvg (Wet voorzieningen gehandicapten). Met de komst van de Wmo moet de tekst aansluiten bij de geest van deze nieuwe wet. De verschillen tussen de twee modelverordeningen worden hieronder op hoofdlijnen omschreven.

Van zorgplicht naar compensatieplicht

De oude Wvg ging uit van een zorgplicht voor de gemeente. In de nieuwe Wmo is een nieuwe leidraad geïntroduceerd: de compensatieplicht.

De gemeente heeft de verplichting naar haar burgers om de effecten van de beperkingen die zij ervaren te compenseren, zodat zij mee kunnen doen aan de samenleving en zelfredzaam zijn. Het verschil tussen de oude Wvg en de Wmo is de overgang van een zorgwet naar een participatiewet.

Van aanbodsturing naar probleemsturing

In de oude modelverordening stond het aanbod centraal; het verstrekken van producten en diensten volgens het verstrekkingenboek.

In de nieuwe modelverordening staat het probleem centraal, dat een burger tegenkomt in zijn zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Wat is het ambitieniveau van maatschappelijke participatie, welke problemen komt de burger hierin tegen en welke oplossingsrichtingen kunnen gevonden worden?

Van voorzieningen naar bereiken van resultaten

Nieuw in de Wmo is dat de gemeente een resultaatverplichting heeft.

Dit houdt in dat de burger en de gemeente samen in kaart brengen, in het "keukentafelgesprek", welke oplossingen gevonden kunnen worden voor het geformuleerde resultaat. Deze oplossingen kunnen gevonden worden in de eigen kracht van de burger, het sociale netwerk (Mantelzorgers en vrijwilligers) er om heen, algemene voorzieningen en individuele voorzieningen. Al deze oplossingsrichtingen kunnen, zonder hiërarchie, een bijdrage leveren aan het bereiken van het geformuleerde resultaat.

Van collectief voorzieningen naar maatwerkoplossingen

De Wvg ging uit van het verstrekken van voorzieningen. Daarbij werd eerst gekeken naar collectieve voorzieningen en vervolgens naar individuele voorzieningen.

In een gekantelde modelverordening is een hiërarchie niet aan de orde, omdat het gaat om het oplossen van een probleem en het bereiken van een van te voren geformuleerd resultaat.

In samenspraak tussen gemeente en burger kan gekozen worden voor alle beschikbare mogelijkheden: algemene voorzieningen, collectieve voorzieningen en individuele voorzieningen. Als het maar leidt tot het gewenste resultaat.

Omdat ieder mens anders is, en een andere situatie heeft, is er sprake altijd van maatwerk.

Norm goedkoopst adequaat naar normaal functioneren

In de oude modelverordening ging het om de goedkoopst adequate oplossing. Het vertrekpunt was het verstrekken van de beschikbare voorzieningen en hing samen met de norm; de goedkoopste voorziening die adequaat is.

Met de compensatieplicht in de Wmo is de nieuwe norm: 'Normaal kunnen meedoen aan de samenleving en zelfredzaamheid'.

De oplossing die gevonden wordt voor de beperking moet voldoende compenseren, zodat normaal meedoen aan de samenleving mogelijk wordt of blijft.

Het bereiken van het resultaat is de leidraad. Wanneer er meerdere voorzieningen inzetbaar zijn die allen leiden tot hetzelfde resultaat, kan de gemeente kiezen voor de goedkoopste oplossing.

Van verstrekken in natura naar keuzevrijheid tussen PGB en natura

In de Wvg ging het om het verstrekken van voorzieningen en was de lijst van het verstrekkingenboek limitatief. De voorziening werd altijd in natura verstrekt.

De Wmo kent een keuzevrijheid; mensen kunnen kiezen voor een voorziening in natura of voor een persoonsgebonden budget.

Met een persoonsgebonden budget kunnen burgers hun hulp en begeleiding inkopen bij instanties en personen die het beste bij hun past.

Van doelgroep 'fysieke beperkingen' naar doelgroep 'burgers met een beperking'

In de oude modelverordening kwamen alleen burgers met een fysieke beperking in aanmerking voor een voorziening.

De Wmo heeft een bredere doelgroep: alle burgers met een beperking komen in aanmerking voor de Wmo. Het gaat dan om burgers met een fysieke, verstandelijke, geestelijke of psychosociale beperking. De beperking kan liggen op het terrein van zelfredzaamheid en participatie.

Van claimbeoordeling naar "keukentafelgesprek"

In de oude Wvg werd een aanvraag voor een voorziening gedaan, die door de gemeente beoordeeld werd. Een voorbeeld van deze werkwijze is de telefonische indicatie voor huishoudelijk hulp. Met de compensatieplicht gaat het om het oplossen van een probleem die een burger ervaart in participatie en zelfredzaamheid. Dit vraagt om een persoonlijk gesprek tussen de gemeente en de burger, het zogenaamde "keukentafelgesprek".

In dit gesprek wordt het probleem verkend en wordt het resultaat geformuleerd. Hierna wordt samen op zoek gegaan naar de oplossingen die bijdragen aan het geformuleerde resultaat.

Voor een individuele voorziening blijft een indicatie nodig. De burger moet hiervoor een aanvraag indienen.

Van consumptieve burger naar (pro) actieve burger

Was het voor burgers voorheen gebruikelijk om een voorziening (bij recht) te claimen, in de gekantelde situatie wordt er een andere houding van de burger verwacht.

Hierbij wordt er ook gekeken wat de eigen bijdrage van de burger (of van zijn sociale omgeving) is of kan zijn.

Het vraagt van de burger dat hij zijn hulpvraag onder woorden kan brengen, middels het "keukentafelgesprek".

Daarbij wordt ook gekeken wat de eigen bijdrage van de burger zelf is of van zijn sociale omgeving. Het vraagt van de burger ook dat hij zijn hulpvraag onder woorden kan brengen en aangeven welke resultaat hij wilt bereiken in zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Dit is om de regie zoveel mogelijk bij de burger zelf te laten.